

«AZƏRBAYCAN» qəzetinin 1918-ci il 14 oktyabr (Bazar ertəsi günü) tarixli XIV nömrəsinin ADA Universitetinin dəstəyi ilə transliterasiyası

AZƏRBAYCAN

Düşənbə, 7 məhərrəmülhəram sənə
1337. 14 təşrin-i-əvvəl sənə 1918.Gündəlik siyasi, ictimai, ədəbi,
iqtisadi türk qəzetəsidirMəhəlli-ıdarə:
Bakı, Kolyubakinskaya küçədə
"Azərbaycan" idarəsi.

Telefon nömrə: 6-91.

Tək nüsxəsi 50 qəpik.

Türk və İslamlaşma müfid məqalələrə
səhifələrimiz açıqdır.

Dərc olunmayan övraq iadə edilməz.

Dərc edilən məqalənin mükafatını
ıdarə təyin edir.Abunə şəraiti:
Yanvarın birinədək Bakı üçün 35,
başqa şəhərlərə 42 rublədir.
Bir aylığı Bakıda 12,
başqa şəhərlərdə 19 rublədir.Elan fiatı: sətəri 2 rubla. Kərratla gedən
elanlar üçün güzəşt edilir.İNNA LİLLAHİ VƏ
İNNA İLEYHİ RACİUN

Bakı tacirlərindən Ələkbər Məhəmmədbağır oğlu Hüseynzadə, kamaliyyə's və təhəssürən [böyük bir kədar və həsrətlə] sevgili qardaşı Ağa Süleymanın yekşənbə [bazar] günü təşrin-i-əvvəl [oktyabrın] 13-də irtihali-daribə cəza etməsinə [əbədiyyət evinə köçməsinə] öz qövəm-əqrəbasına, dost və aqnasına məlum edir. Təşviyi-cənazə [cənazənin yola salınması] təşrin-i-əvvəl 14-də düşənbə [bazar ertəsi] günü saat 10 tamamında öz evində, Buxarski caddədə 22-ci nömrədə olacaqdır. Şah məscidinə aparılacaqdır.

ELAN

Edadi məktəblərin əlifba; birinci, ikinci şöbələri və sinifləri milliləşib ibtidai və ali-ibtidai məktəblərdən bu şöbə və siniflərə imtahan verərək mütəəllimlər [şagirdlər] qəbul olunacaq. Binaileyh, Azərbaycanda yaşayan müsəlman əhalisinə ixtar olunur ki, edadi məktəblərin milli şöbə və siniflərinə imtahan vermək arzusunda olanlar, həmin oktyabr ayının iyirmisində edadi məktəblərin müdirləri namına [adına] şu barədə ərizə versinlər.

Maarif naziri: Yusifbəyli Nasib bəy.

BUĞDA ƏVƏZİNƏ UN

Ağbala Quliyev "Qafqaz səhmdarlar şirkəti" bununla hamıya məlum edir ki: şirkətə məxsus aboykadan keçirilmiş buğda unu qeyri şəxslərin buğdasına bu qərar üzrə əvəz edilir: evdə təmizlənmiş bir put buğdaya öyüdülməsinə heç bir xərc alınmadan 37 girvənkə valsevoy pamol un verilir. Təmizlənməmiş buğdanın əvəzi hər iki tərəfin razılığı ilə qəbul olunur.

Ünvan: Vaxzalın və Tarqovı küçələrin küncündə, telefon nömrə 2-65.

TELEQRAF XƏBƏRLƏRİ

Almaniyanın hali

Berlin, təşrin-i-əvvəl [oktyabrın] 4-ü. Heyəti-Vükəla əksəriyyətdən mürəkkəb olur [Nazirlər Kabineti çoxluqdan seçilir]. Sollar firqəsinin rəyincə yeni etilaf [uzlaşma] bütün millətləri bərabərliyə müvəffəq olacaqdır. İctimaiyyəti-amiyyun [sosial-demokrat] qəzetəsi "F", layihəni belə təsvir edir:

Yeni hökumət bütün Avropaya, fil-cümlə [o cümlədən] Almaniya sülh verəcəkdir. Bu sülh daimi, mətin və millətlərin tərsiləhəni haiz olacaqdır [əhatə edəcəkdir]. Bu sülh siyasi və iqtisadi məsələ [problemləri] yüngülləşdirməklə bərabər, iqtisadi müharibəni imkan xaricində edəcəkdir. Burası əsasdır. Sonra ictimaiyyəti-amiyyun qəzetəsi sərməqaləsində [baş məqaləsində] Almaniyanın sülh tərəfdarı olması qeyd edilir. Demokratiya firqələri göstərir ki, müsəlləh [silahlı] sülh Almaniyanı təmin etməz. Binaileyh ümumi istirahət və insanıyyət naminə, bir dəfəlik müharibəni bitirməlidir. Hələlik sülh müzakirəni başlanmadığından naşi [başlanmadığına görə], almanların müdafiə qüvvələri ifrata kimi artırılmalıdır. Müharibə halından sülh halına keçmək ən müdhiş bir zamandır. Bədbəxt o millətlər ki, sülhdən beş dəqiqə əqdəm [qabaq] silahi buraxır. Qüvvəyi-milliyənin izdiyadı [artması], məmləkət daxilində də nizam və asayiş tələb edir.

İmtidad edən [uzanib gedən] müharibə xitamında [axırında] bir millət səbrini itirərsə, fəna nəticələr görür. Almaniya demokratiyası [xalqı] daima feili, təriq deyil, məqsədi [üsl deyil, nəticəni] hər şeydən ziyadə əlverişli ədd etmişlər [saymışlar]. Bunların da məqsədi ən yaxın zamanda sülh konfransında həll ediləcəkdir.

Yeni Kansler

Berlin, təşrin-i-əvvəl [oktyabr] 4. Prins Maks Badenki Reyxstaq Kansler və Xariciyyə nazirliyinə təyin edilmişdir. Baş katibliyə isə portfelsiz olaraq Şeydeman ilə Qröner təyin edilmişdir. Xarici İşlər baş katibi Valraf istefa vermişdir. Bunun yerinə mərkəzdən namizəd göstərilmişdir. Bundan əlavə, başqa təbəddülat [dəyişikliklər] dəxi olmuşdur.

Avstriya və Macarıstanda

Vyana, təşrin-i-əvvəl [oktyabr] 5. Nümayəndələr palatası iclası izdihamlı bir surətdə açılmışdır. Palata Prezidenti Qross, iclası açaraq Mərkəzi Dövlətlərin sülhə hazır olduqlarını öz nitqində söyləmişdir.

Qross demişdir ki, Mərkəzi Hökumətlər dəfələrlə bu sülhü təklif etmişlər, yenə də təkrarən təklif edirlər. Hər halda mətin və daimi bir sülhdən ötrü müttəfiqlik əlaqələrini saxlayıb, sevgili padşah dövrəsində halqalanmağı lazım bilmişdir. Prezident, imperator şərfinə "Qox" ləfziylə hazirun [iştirak edənlərin] alqışı altında nitqinə xitam vermiş.

Rəisi-Vükəla [Baş Nazir] Qusarek, siyasi və hərbi vəziyyəti təsvir edərək, özünə [vəziyyəti] ciddi əhəmiyyətini söyləmişdir. Fəqət Almaniya ilə bəhəm Avstriya və Macarıstanda bütün lazımı tədabiri ititax etmələrini [tədbirləri görmələrini] və bütün baş qalxıza biləcək istənilməyən həvadis [hədisələrin] qarşısını ala biləcəklərini qeyd etmişdir. Nazirin əqidəsincə, ən yaxın zamanda insanıyyət, bu ələmsümul müharibədən daimi surətdə azad olacaqdır.

İSLAM ORDUSU
QƏRARGAHINDAN

Şuşa, 9 təşrin-i-əvvəl [oktyabr]. Erməni kəndləri peydərpəy [bir-biri ardınca] tabe olub, əslihələrini [silahlarını] bizim orduya təslim edirlər.

Dərbənd cəbhəsi, 9 təşrin-i-əvvəl. Düşmənin bir zirehli qatırı bizim top atəşimiz ilə dəf edilmişdir. Qatırın lokomotivi dağıdılmışdır.

BAKİ XƏBƏRLƏRİ

– Maliyyə nazirinin əmri ilə müvəqqəti olaraq Bakı xəzinəsindən Bakı bon pulu əvəzinə köhnə pul verilməyir.

– Gürcüstan Hökuməti, Azərbaycan Hökumətinə müraciət edib xahiş etmişdir ki, Azərbaycan Cümhuriyyətində baş verən torpaq və əmlak məsələlərini həll etmək üçün Tiflis Palatası cəmbində [yanında] müvəqqəti olaraq müvəqqəti şöbə açsın. Azərbaycan Hökuməti bu növ məhkəmənin təşkilini lazım görməyib, oradakı Azərbaycana aid torpaq işlərini Bakıya gətirməsi üçün Tiflisə zirehli qatar göndərmişdir.

– Səhiyyə naziri Rəfiyayev və Ümuri-Nafə və Xeyriyyə [Sosial Təminat] naziri Rəfiyev, Gəncədən Bakıya gəlmişdir.

– Müsəlman ordusunda şəhid olan əsgərlərin ailəsi nəf'inə [xeyrinə] Ağbala Quliyev yüz min, Hacı Zeynalabdin Tağıyev 25 min və Mələksima xanım Tağıyeva 5 min rubla iana etmişlərdir. Ötədən bəri millət, din və vətən uğrunda bəzilməli edə gəlmiş [malını heç bir vaxt əsirgəməmiş] şü zəvətin [şəxslərin] bu dəfə dəxi göstərdikləri müavinət [yardım] şayani-təqdir [taqdire layiqdir]. Bu xüsus üçün digər müsəlman qardaşlarımızın da bunlara peyrov olacaqlarını [onların ardınca gedəcəyini] ümid edir və Qafqazıyanın düşməni pəncəsindən xilası zimmində [yolunda] bədənən [fiziki surətdə] iştirak etməməyən zəvətin malən [malları ilə] olsun şəhid olan din qardaşlarımızın övladına iana surət ilə iştirak edənlərini arzu edir.

– Maarif Nazarəti Nikolay caddəsində Tağıyevün ünəs [qız] məktəbinə köçmüşdür. Nazir müstəadin [ərizəçiləri] düşənbə [bazar ertəsi] günlərini saat 12-dən 2-dək qəbul edir. İstidada [xahişdə] bulunanlar katib yanında növbəyə yazılmalıdırlar.

Demiryolunda

– Vağzalda külli minik hərəkəti müşahidə olunur. Hər gün Bakı mövqifində [stansiyasında] qatar yola düşən vaxt çoxlu camaat yığılır. Bunların çoxusu vətənlərinə övdət edən [qayıdan] gürcülərdir.

– Gürcüstan ilə Azərbaycan hökumətləri arasında mal əvəz edilməsi məsələsinə intizama salmaq üçün Tiflisdən xüsusi heyət çıxıb Bakıya gəlir.

– Azərbaycan Hökuməti tərəfindən iki min nəfər gürcünün vətənlərinə övdət etməsinə icazə verilmişdir.

GÜRCÜSTANDA

– Kuban Hökuməti və Könüllü Ordu Baş komandanı General Alekseyev ilə müzakirətdə bulunmaqdan ötrü Gürcüstan Hökuməti tərəfindən Yekaterinodar şəhərinə gedən nümayəndələr Gegeçkori və General Mazniyev Tiflisə övdət etmişlərdir [qayıtmışdır]. Bu məsələ haqqında münasibət [görüşlər] bir nəticə verməyində görə, gürcü nümayəndələri müzakirəyə başlamayıb, Yekaterinodar şəhərini tərk etmişlər.

– Gürcüstan Hökumətinin Xariciyyə Nazarəti, Azərbaycan Hökumətinin siyasi nümayəndəsinə müraciət edib, Gürcüstanda neft qurtardığından, Azərbaycandan neft buraxılmasını xahiş etmişdir. Gürcüstanın neftə olan ehtiyacı bir çox idarə və müəssisələrin qapanmasına bais ola biləcəkdir.

– Gürcüstan Xariciyyə naziri Jurulinin binəgüzərlərinə [sərəncamına] görə, Madən İdarəsi tərəfindən qızıl madənləri axtarmaqdan ötrü mədən mühəndislərindən ibarət bir heyət Svənetiyə göndərilmişdir.

– Gürcüstan məhkəmələrində olan bir çox gürcü və səbiqdən xidmət edən rus qulluqçuları ədəbi gürcü lisanı bilmədiklərinə görə, bir çox müşkəlat törəməkdədir. Tiflis nahiyyə məhkəməsinin müdiri gürcü lisanından məhrum olan qulluqçular üçün gecə kursları açılması istidasında [xahişində] bulunmuşdur.

– Səbiq Zaqafqaziya dəmiryolları əməlinin [mallarının] Azərbaycan, Gürcüstan və Ermənistan cümhuriyyətləri arasında təqsim olunması [bölünməsi] üçün beynəlmiləl dəmiryol komissiyası bu günlərdə işə başlayacaqdır.

Siyasi, ictimai, ədəbi və iqtisadi gündəlik
«AZƏRBAYCAN» qəzetəsinə
abunə dəftəri açıqdır.

Qəzetəmizdə iştirak etmək üçün müqtədər qələm sahiblərindən lazımı əşxas[ı] idarəmiz dəvət etmişdir. Böyük şəhərlər və əhəmiyyətli mövqələrdə müxbirlərimiz mövcuddur. Tiflis ilə xüsusi telefon müxabərəmiz [xəbərləşməmiz] olmaqla bərabər, teleqraf acentəliyimiz hər bir mühüm xəbərləri intişara [yaymağa] çalışacaqdır. Kağız bahası [qiyməti] və başqa mavadd [maddələr] sabit olmamağı münasibəti ilə, şimdilik abunə bahası yanvar ayının birinədək qəbul edilir.

Bakıda:
3 aylığı 35 rublə;
1 aylığı 12 rublə.Başqa şəhərlərdə:
3 aylığı 42 rublə;
1 aylığı 19 rublə.

Müraciət üçün adres:

Bakı, Kolyubakinskaya küçədə (Parapet) "Azərbaycan" qəzetəsi idarəsi.

Баку, Колубакинская, контора газеты "Азербайджань".

Möhtəkirələ mübarizə qanunu

Gürcüstan Cümhuriyyəti daxilində möhtəkirələ mübarizə qanunu "S. R." qəzetəsinin 52-ci nömrəsində nəşr edilib, təşrin-i-əvvəl [oktyabrın] 1-dən işlənilməkdədir. Bu qanun üzrə ehtikarlıqda [möhtəkirlikdə] müttəhim edilənlər şiddətli cəzalarla cəzalanırlar. Cəzalar 100 min manat cərimə və 10 il kürək cəzasına məhkum edilmişdir. Bu qanun üzrə nənki satıcı, bəlkə alıcılar və məzənnə nazirləri dəxi cəzalanırlar.

Gürcüstanda zemstvo

Bir neçə uyezdərdən başqa Tiflis və Kutaisi quberniyalarında zemstvo seçkiləri qurtarmışdır. Qalan uyezdərdə də seçki işləri qurtarıb, bu yaxınlarda seçkiyə başlanacaqdır. Oktyabrın 9-da Kutaisidə birinci zemstvo iclası olmuşdur. Suxum nahiyyəsində hələ seçkilərə iqdam edilməmişdir [başlanmamışdır].

ERMƏNİSTANDA

Kabinə böhranı

Tiflisdə İrəvandan alınan məlumatla görə, Kentvin axırını iclasında hökumətin Rəisi-Vükəla [Baş Nazir] Kaqaznuni demişdir ki, məmləkətin hal-hazırda vəziyyətindən naşi, indiki Vükəla Kabinəsi işləyə bilməyəcəyinə binaən [görə], istefa verib, əvəzinə müştərək kabinə təşkilini təklif edir. Bu təklif Daşnak, Demokrat və Xalq firqələri [partiyaları] tərəfindən qəbul olunub, inqilabçılar isə nəzarətdə [nazirlikdə] iştirak etmədən imtina etmişlər.

ZAQAFQAZIYA DARÜLMÜƏLLİMİNİNİN
MÜSƏLMAN ŞÖBƏSİ

Keçən mayısın ibtidasında [əvvəlində] Qazax şəhərinin əhalisi qırx sənə bundan müqəddəm [əvvəl] Zaqafqaziya Darülmüəlliminin cəmbində [nəzdində] açılmış olan müsəlman şöbəsinin Qoridən Qazaxa nəql olunması xüsusunda vəsatətə başlamışdır və gələcəkdə bu şöbənin müstəqil bir darülmüəllimin heyətinə düşüb daimi Qazaxda qalmasını nəzərə alaraq, onun təmiratı, bağ və bostanı və başqa ziraət [əkinçilik] və ehtiyacı üçün on desyatın sulu və münbət yer, hər sənə min manat pul və ibtidada üç min manat biryolluq müavinət [yardım] və sairə kimi müavinətdə bulunmağı vəd etmişdir. Bu məsələni Azərbaycan Hökuməti iyun ayının onunda məhəllimüzakirəyə qoyub qəti surətdə həll eylemişdir və Maarif naziri şöbənin əşyasını Qori şəhərindən Qazaxa daşımağı bəndələrinə həvalə etmişdir. Əlan [hal-hazırda] mən də öhdəmə götürdüyüm şü təklifi bir çox zəhmət və məşəqqətlərdən sonra ancaqma yetirib, şöbənin yarım milyonluq əşyasını Qazaxa daşıyıb və orada müvəqqəti olaraq bir mənzil tutduqdan sonra, oraya cəm etmişəm.

Darülmüəllimin kimi böyük və ziyadə əhəmiyyətli olan bir mədrəsənin Qazaxda açılması, məzkur məhəldə [adi çəkilən yerdə] bir maarif çəşməsinin açılmasına bənzəyir və gələcəkdə əhalinin tərəqqi və təalisinə [ucalmasına] böyük xidmətlər göstərməsi şəkk və şübhədən xalidir [şəksiz və şübhəsizdir]. Qazax Darülmüəlliminin nizam və qaydaya düşməsinə Maarif Nazarətinə asılan maddi və mənəvi köməkdarlığı müzayiqə etməyəcəkdir [əsirgəməyəcəkdir]. Fəqət bununla belə, bu mədrəsənin istiqbalını təmin etmək və onu dərəcəyitəməmiyyətə erdirmək zənnimcə yerli əhalinin rəğbət və himmətlərinə, say və qeyrətlərinə bağlıdır.

F. Köçərli

İdarədən:

Ümidvarız ki, Qazax əhalisi sənələrdən bəri türklük və islamlıq qayasını irali sürən və bu yolda çalışıb bir çox müəllimləri yetişdirən Firiidun bəy Köçərli həzrətlərinin yuxarıda yazdığı nasayih [nəsihətləri] qəbul edərək, həm kəndləri və həm də millət və vətəndaşları böyük-böyük istifadələr edələr.

QƏZETƏLƏRDƏN

Andranikin qəti

"Qruzziya" qəzetəsinin yazdığına görə, Zəngəzur uyezdə Gorus şəhərində dəvəran edən [gəzən] şayiələr ermənilərin

başçısı olan Andranikin firqəçilik üstə qətl edildiyini təsdiq edir. Qəzetənin fikrincə, hazırda Gorusda bir dənə olsun belə müsəlman olmadıqna görə, Andranik müharibədə müsəlmanlar tərəfindən qətl edilməsinə güman edir.

Rusiya paytaxtlarının hali

Kiyevdən xəbər verirlər: Petroqraddan və Moskvadan gələn qaçqınların rəvayətinə görə, paytaxtlarda həyat ağır vəziyyətə alıb, əsəbiyyət gündən-günə artmaqdadır. Əksinqilabçı firqələrinə dəf etmək üçün hökumət ciddi tədbirlər ititax edir [tədbirlər görür]. Şəhərlərdə çox yerlərdə pulemyot və toplar qoymuşlar. Şəhərdə təəddüdat [hərəkətə] Qırmızı ordu nəzarət edir. Camaat evlərdən dışarıya çıx[m]ir.

Moskvaya hücum

"Xarkovskaya jizn" qəzetəsi xəbər verir ki, ingilislər, çexoslovaklar, sibiryalılar və Alekseyev tərəfindən Moskvaya mütəşəkkil hücum gözlənilir. Hökumət "Əxbar"nda yazıldığına görə, Moskvanın tacil möhkəmləndirilməsi bu hücumun iki tərəfdən gözlənilməsinə göstərir. Alekseyev – Voronej tərəfdən və Sibirya, çexoslovak, ingilislər isə İdil boyu Nijni Novqorod şəhərindən hücumla başlayacaqlar. Hal-hazırda Voronejdə 90 min Şura qoşunu cəm edilmişdir.

Zabitlərin həbs edilməsi

Bryanskda Şura əslilə [silah] zavoduna patlayış və Şura Hökuməti əleyhinə iğtişaş hazırlamaqda müttəhim edilərkə, 132 zabit həbs edilmişdir.

Samara yanında müharibə

Müvəqqəti İcraiyyə Komitəsinin mətbuat şöbəsinin 7 təşrin-i-əvvəl [oktyabr] tarixdə verdiyi xəbərə deyilir: "Nikolay firqəsi" Samara şəhərinin 12 verstliyindədir. Müharibə davam edir. Çexlər geri çəkildikdə, İdil və Sızran çayları üstündəki Aleksandrovd körpülərini dağıtmışlardır.

Aclıq mübarizəsi

Kursk şəhərində və nahiyyəsində aclıq mübarizəsi başlanmışdır. Üç həftədir ki, şəhərdə və uyezdə çörək yoxdur. Ərzaq dükənləri dağıdılmışdır. Bolşeviklər tərəfindən ac kəndliləri qarşısına topçu dəstəsi göndərilmişdir. Ac kəndlilər Ukraynanın bitərəf xəttini keçib, ətrafdakı kəndlərə hücum edirlər.

Tsaritsının alınması

Rostov qəzetələrinin verdiyi xəbərə görə, kazaklar tərəfindən Tsaritsın alındıqda, orada 22 şura var imiş. Bunlar həpsi Dondan qaçmışlar. Bundan əlavə 4 vaqon qızıl, 56 batareya və 8 zirehli qatar dəxi var imiş. Bunların nərayə götürüldüyü məlum deyildir. Şuralar Astraxana getmişlər. Moskva Şura mətbuatı Tsaritsının kazaklar tərəfindən işğal edildiyini təkbiz edir.

Petroqradda üsyan

Mövsuq [etibarlı] mənbələrdən "Kavkazskoye slovo" qəzetəsinə Petroqradda hadisə haqqında böylə məlumat verilir:

Bu axır vaxt Petroqradda Şura Hökuməti tərəfindən tətbiiq edilən bir çox tədhiş [terror] baxmayaraq, gəldikcə, Şura əleyhinə təşviqat artmaqdadır. Belə ki, 25 minə qədər tüfəng, pulemyot və toplarla müsəlləh [silahlanmış] Obuxov və bir çox qeyri zavod əməlləri [fəhlələri] üsyan bayrağı qaldırmışlardır. Üsyançılarla Şura əsgərləri arasında şəhər içərisində bir neçə gün müharibə olmuşdur. Şəhər böyük xəsarətə uğramışdır. Küçələr meyitlərlə dolmuşdur. Minlərcə ölənlər vardır. Bununla bərabər, şəhərdə qarətçilik [qarətçilik] dəxi olmuşdur. Nikolayevski dəmiryol mövqifi [stansiyası] xarab edilmişdir. İğtişaş o dərəcəyə varmışdır ki, Xalq Komissarları Şurasının binəgüzərləyilə [sərəncamıyla] Moskvadan Petroqrada Qırmızı ordu dəstələri göndərilmişdir. Bolşevik mənbələrindən verilən məlumata görə, iğtişaş yatırılmışdır. Şura Hökuməti bu iğtişaşda müqəssir olanları cəzaya başlamışdır.

Trotskiyə suiqaəs

Helsinqfors və Kopenhag təriqi [yolu] ilə alınan məlumata görə, Sibiriyada Kansk şəhərində Trotskinin həyatına suiqaəs edilmişdir. Trotski çiyindən yaralanmışdır. Yarası təhlükəli deyildir.

